Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

[redacted]

Directie Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie
Team 1

Ontworpen door
[redacted]

Aan Stas JPS
Stas LMZ

Deadline: 14-11-2024

nota

(ter beslissing) Beleidsreactie jaarverslag NRV

Datum Document
-

Kenmerk
3993975-1074741-VGP

Bijlage(n)
-

1. Aanleiding

Uw ambtsvoorganger, de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, heeft de Tweede Kamer op 15 februari 2024 het jaarverslag 2023 'Aandacht voor Verslaving'[1] van de Nationaal Rapporteur Verslavingen (hierna: NRV) aangeboden en toegezegd de Tweede Kamer voor de zomer van een inhoudelijke beleidsreactie te voorzien. Tevens heeft uw ambtsvoorganger de Tweede Kamer toegezegd een beleidsreactie te sturen op de aanbevelingen van de NRV naar aanleiding van de 'Kennissynthese Verslaving aan middelen'.[2]

Vanwege de wisseling van het kabinet en het uitwerken van de plannen uit het hoofdlijnenakkoord zijn de beleidsreacties uitgesteld tot het vierde kwartaal van 2024. Met het uitsturen van deze beleidsreactie doet u de hierboven genoemde toezeggingen af. Omdat een deel van de adviezen ziet op de verslavingszorg en dit onder de portefeuille van de staatssecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg (hierna: SLMZ) valt, is het voorstel om de beleidsreactie mede namens de SLMZ te versturen. De beleidsreactie wordt gelijktijdig aan de SLMZ voorgelegd ter akkoord.

2. Geadviseerd besluit

1. U wordt geadviseerd in te stemmen met bijgaande beleidsreactie en het verzenden aan de Tweede Kamer.
2. U wordt geadviseerd akkoord te gaan met het uiterlijk verzenden van de beleidsreactie op 14 november 2024.

[1] Kamerstukken II 2023/2024, 24 077, nr. 536.
[2] Kamerstukken II 2023/2024, 36 410 XVI, nr. 34.

Op 14 november heeft u een kennismakingsgesprek met de NRV. Dit biedt u de kans om (delen van) de beleidsreactie met de NRV te bespreken.

3. Kernpunten

- Conform het instellingsbesluit presenteert de NRV u jaarlijks een rapportage over de ontwikkelingen op het terrein van de aanpak en omvang van verslavingen, gevolgd door conclusies over en aanbevelingen voor de aanpak van verslavingsproblematiek in Nederland. Met het jaarverslag voldoet de NRV aan deze verplichting.

- In het jaarverslag doet de NRV een uitgebreid aantal constateringen en aanbevelingen, de belangrijkste zijn:
    - De NRV roept op te komen tot een geïntegreerde visie op verslavingen en een integrale aanpak preventie om effectiever te zijn en versnippering tegen te gaan.
    - De NRV uit zijn zorgen over de stijging van het aantal (jonge) online gokkers, problematisch cannabis- en cocaïnegebruik, en van het gebruik van medisch voorgeschreven synthetische opiaten. Ook waarschuwt de NRV voor een potentiële toename van het gebruik van niet-medisch synthetische opiaten in de toekomst.
    - De NRV adviseert om de maatregelen gericht op roken en alcohol te intensiveren.
    - Met betrekking tot de verslavingszorg kaart de NRV een aantal knelpunten aan en doet aanbevelingen gericht op de kwaliteit, zorgkloof, comorbiditeit (dubbele diagnose, zowel verslaving als een of meerdere andere psychische aandoeningen), hulp en behandeling bij tabaksverslaving en schadebeperkende interventies (harm reduction).
    - Tot slot adviseert de NRV te komen tot een ZonMw programma verslavingen.

- In uw reactie geeft u onder andere aan:
    - Ten aanzien van de visie en integrale aanpak van preventie verwijst u naar de samenhangende effectieve preventiestrategie en de brief die hierover begin 2025 uitgaat.
    - U geeft aan dat u de zorgen van de NRV deelt m.b.t. de geschetste ontwikkelingen en deze ook nauwlettend volgt. Ook verwijst u naar de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris Rechtsbescherming m.b.t. het onderwerp gokken en de maatregelen die u neemt, zoals het onderzoek naar de trends in het starten van de opiaten gebruik en de *preparedness-scan* ter voorbereiding op een potentiële toename van niet-medisch synthetische opiaten gebruik in de toekomst.
    - Ten aanzien van de oproep om de maatregelen gericht op roken en alcohol te intensiveren verwijst u naar uw overkoepelende doel: een gezonde generatie in 2040. Daarnaast zet u uiteen wat reeds voor maatregelen zijn genomen en verwijst u naar de brief over de samenhangende effectieve preventiestrategie om de Tweede Kamer nader te informeren over uw aanvullende maatregelen, zoals de drugs-campagne en het actieplan anti-vapen.
    - U geeft aan dat u ook de noodzaak en het belang ziet van goede kwaliteit en toegankelijkheid van de verslavingszorg en passende zorg, net zoals in de bredere ggz en verwijst naar de beweging die we in de zorg maken met onder andere het Integraal Zorgakkoord. Ook geeft u

aan dat er extra middelen beschikbaar zijn gesteld voor de ggz.
- Tot slot geeft u aan dat u gezien de taakstellingen geen ruimte ziet voor een programma verslavingen bij ZonMw. U geeft aan dat er reeds binnen het bestaande ggz onderzoeksprogramma ruimte is voor onderzoek gericht op de verslavingszorg. Ook zegt u toe de adviezen van de NRV mee te nemen in de verkennende gesprekken over de opvolging van het voorgenoemde programma.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek
- Sinds de aanstelling van de NRV in 2022 is de belangstelling voor het onderwerp verslavingen toegenomen, zowel in de politiek als de media.
- Zo zijn het afgelopen en voorgaande jaar meermaals (schriftelijke) Kamervragen gesteld. Hierin zijn zorgen geuit over bijvoorbeeld genormaliseerd drugsgebruik onder studenten (lid Jansen, NSC), verschillen in de verslavingszorg (lid Synhaeve, D66) en de zorg voor psychiatrische patiënten met een verslaving (leden Dijk, SP; en Westerveld, GroenLinks-PvdA).
- Tijdens het begrotingsdebat van oktober 2024 is verslaving en de verslavingszorg tevens aan bod gekomen. Op deze onderwerpen zijn geen moties ingediend, maar de moties die gaan over de ggz raken ook aan de knelpunten in de verslavingszorg waar de NRV naar refereert in zijn jaarverslag.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie
- De NRV wordt in het algemeen als instituut breed ondersteund in het verslavingsveld. Dit geeft extra legitimiteit aan de adviezen van de NRV.
- In het verslavingsveld zijn er veel zorg over bezuinigingen op preventie, zowel op landelijk als gemeentelijk niveau.

c. Financiële en personele gevolgen
N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid
N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)
- De beleidsreactie is intern afgestemd met directie CZ.
- De beleidsreactie is extern afgestemd met J&V voor de passage over gokken.

f. Gevolgen administratieve lasten
N.v.t.

g. Toezeggingen
- Uw voorganger, de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, heeft toegezegd de Tweede Kamer van een beleidsreactie op het jaarverslag van de NRV te voorzien. Met deze brief doet u deze toezegging af.
- Tevens heeft uw voorganger de Tweede Kamer toegezegd een beleidsreactie te sturen op de aanbevelingen van de NRV naar aanleiding van de 'Kennissynthese Verslaving aan middelen'. Met deze brief doet u deze toezegging af.
- In de brief zegt u toe de aanbevelingen van de NRV mee te nemen in de

verdere uitwerking van de samenhangende effectieve preventiestrategie, waarover hij in het eerste kwartaal van 2025 een brief naar de Kamer zal sturen.
- In de brief zegt u toe de aanbevelingen van de NRV mee te nemen in de verkennende gesprekken over een eventueel vervolg op het onderzoeksprogramma ggz 2016-2025.

h. Fraudetoets
N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering
- Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

